

[BA – S 1103]

B.A. DEGREE EXAMINATION.

First Semester

Part I – Sanskrit

Paper I — POETRY, PROSE AND GRAMMAR – I

(Common for B.A., B.Com., B.Sc., B.B.A., B.C.A. and
B.H.M. and CT)

(Effective from the Admitted batch of 2015-2016)

Time : Three hours

Maximum : 75 marks

सूचना : तृतीय-चतुर्थ-पञ्चम-षष्ठि-सप्तम-अष्टम-द्वादश प्रश्नाः संस्कृतेन
समाधेयाः।

Question 3, 4, 5, 6, 7, 8 and 12 should be answered in
Sanskrit only.

प्रथमो भागः — ($5 \times 5 = 25$)

पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

1. एकं श्लोकं पूर्यित्वा भावं च लिखत।

- (a) उत्तरीयं तया राघव।
(b) तस्मै संव्यभजत् द्विजः।

2. एकस्य शलोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत।

(a) अहं तामानयिष्यामि नष्टां वेद श्रुतीं यथा।
रसातले वा वर्तन्तीं वर्तन्तीं वा नभः स्थले।

(b) स वै तेभ्यो नमस्कृत्य निस्सङ्गो विगतस्पृहः।
वासुदेवे भगवति भक्त्या चक्रे मनः परम्।

3. द्वयोः सर्वविभक्तिषु रूपाणि लिखत।

(a) देवः

(b) धातृ

(c) गो

(d) पितृ

4. द्वयोः तत्त्वलकारेषु धातुरूपाणि लिखत।

(a) गम्लृ - लृट्

(b) स्था-लोट्

(c) लभ् - विधिलिङ्

(d) भाष् - लङ्

5. पश्चानां नामनिर्देशपूर्वकं सन्धिरूपाणि लिखत।

- (a) वाणी + ईशः
- (b) द्वौ + एतौ
- (c) नव + उदयः
- (d) अनु + एति
- (e) तद् + जलम्
- (f) तत् + टीका

6. पश्च नामनिर्देशपूर्वकं विघटयत।

- (a) वाङ्मयम्
- (b) पेष्टा
- (c) कविश्च
- (d) गुर्वाज्ञा
- (e) तथैव
- (f) महेशः

7. पश्चानां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत।

- (a) अर्धचम्
- (b) यूपदारु
- (c) पापभयम्

- (d) कार्यदक्षः
- (e) रम्यलता
- (f) घनश्यामः
8. पञ्चानां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत।
- (a) पुरुषर्षभः
- (b) पितरौ
- (c) शीतोष्णम्
- (d) मुखचन्द्रः
- (e) पञ्चगवम्
- (f) अनिच्छा

द्वितीयो भागः — ($5 \times 10 = 50$)

पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः।

9. (a) अभिज्ञानम् इति पाद्यस्य वैशिष्ट्यं लिखत।

अथवा

- (b) रन्तिदेवस्य दानशीलतां वर्णयत।

10. (a) औन्नत्यविषये वाजपेयीमहोदयस्य अभिप्रायं विशदयत।

अथवा

(b) विविक्तपुष्पकरणः इति पाठ्यभागे विद्यमानं साहित्यसौन्दर्यं वर्णयत।

11. (a) “बुद्धिहीनाः विनश्यन्ति यथा ते सिंहकारकाः” विशदयत।

अथवा

(b) लोकज्ञानरहिताः पण्डिताः कथं हास्यतां प्राप्ताः ?

12. पञ्च लघु प्रश्नाः समाधेयाः।

(a) (i) पञ्चतन्त्रस्य अध्ययनेन किं प्रयोजनं भवति ?

(ii) रामायणे कति काण्डाः सन्ति ? विवृणुत।

(iii) व्यासस्य नामानि लिखत।

(iv) पञ्चतन्त्रे कति भागाः सन्ति ? नामानि लिखत।

(v) पञ्चतन्त्र रचना सन्दर्भं विशदयत।

अथवा

(b) (i) वाल्मीकिः आदिकविरिति निरूपयत।

(ii) व्यासस्य वंशं वर्णयत।

(iii) व्यासस्य जगद्गुरुत्वम् उपपादयत।

(iv) प्रस्तुतपाठ्यस्यः अभिज्ञानम् नाम कथं सार्थकं भवति।

(v) प्रस्तुत पाठ्यस्य आतिथ्यम् इति नाम सार्थक्यं लिखत।

13. चतुर्णा सन्दर्भ वाक्यानि लिखत।

(a) (i) राजन् मे दीयतामनं सगणाय बुभुक्षते।

(ii) न कामयेऽहं गतिमीश्वरात्पराम्।

(iii) तन्महाजनमार्गेण गच्छामः।

(iv) अहो! अयमस्मदीयो बान्धवः।

अथवा

(b) (i) नूपुरे त्वभिजानामिनित्यं पादाभिवन्दनात्।

(ii) वासुदेवे भगवति भक्त्या चक्रे मनः परम्।

(iii) यद्येन सजीवं करिष्यसि ततः सर्वानपि व्यापादिष्यति।

(iv) न शक्र्या सा जरयितुमपि सेन्द्रैः सुरासुरैः।